

1 FEBRUARI 1936

AFLEVERING 10.

NADruk VERBODEN.

Opgericht door E. HEIMANS, J. JASPERS Jr. en JAC. P. THIJSSE.

REDACTIE :

Dr. J. HEIMANS. AMSTERDAM.

Dr. JAC. P. THIJSSE, BLOEMENDAAL.

ADRES DER REDACTIE :

Dr. JAC. P. THIJSSE, BLOEMENDAAL.

UITGAVE VAN :

W. VERSLUYS TE AMSTERDAM.

ADMINISTRATIE :

2e OOSTERPARKSTRAAT 223, AMSTERDAM.

POSTCHEQUE EN GIRO 15205.

GEM. GIROKANTOOR AMSTERDAM V. 6482.

BANKIERS: INCASSOBANK

(Bijk. Linnaeusstraat).

PRIJS PER JAAR f 6.50 BIJ VOORUITBETALING.

EEN WAARDEVOL BEEKJE.

Als je jarenlang dezelfde streken doorkruist hebt, je kent bijna alle hoekjes en gaatjes en je weet wat je er verwachten kunt, dan kun je zoo nu en dan toch op plekjes verzeild geraken, waar je nooit eerder geweest bent; een brokje natuur, dat een nieuwe „ontdekking” voor je is.

Zoo ging het ons, toen we in de Paaschvacantie wat rondzwierven in het heerlijke gebied tusschen Roden en Lieveren.

Het was een kostelijke dag, één zooals we er in dit jaar nog geen enkele hadden gehad. De hemel was wolkeloos en de zon scheen koesterend warm. De lucht was vervuld van vogelgeluidjes, die het voorjaar verkondigden.

De koolmees zat hoog in de peppels te ziegezagen, dat het een lust was en wist van geen ophouden.

De spreeuwen in hun glanzende pakjes zaten op de daken van de boerenschuren te kwetteren en te kweelen om het hardst of wel ze liepen in de weilanden strootjes te verzamelen voor hun nesten.

De merel en de zanglijster streden om den voorrang in de sprankelende voorjaars-symphonie. Ook de winterkoning wilde niet achter blijven en Zijne Majesteit zat in den groenschietenden rozenstruik met parmantig geheven staartje het hoogste lied te jubelen.

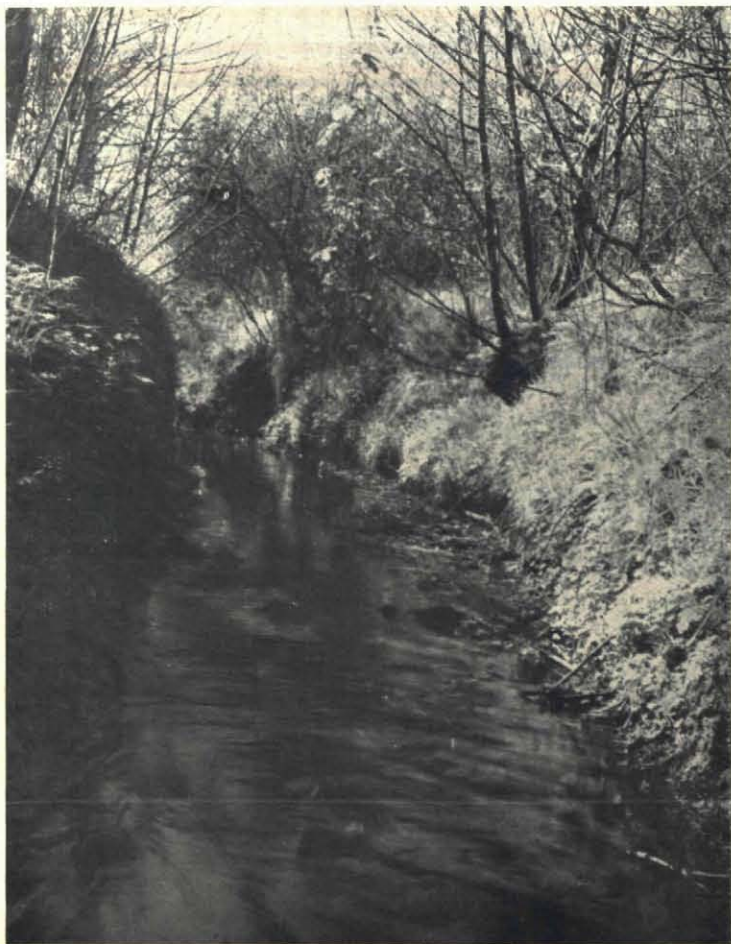

Fig. 1. *Het beekje met zijn steile oevers.*

De eksters in groot tenue, liepen statig heen en weer op de landen. Ze waren nog druk bezig aan de groote nesten, die bijna gereed waren om het zevental eieren te ontvangen.

Jongens, wat hebben we er een hoop geteld in dit fijne Drenteland.

Over de heidevelden klonk de melancholieke roep van den wulp ons tegen. Troepjes kieviten met wit blinkende onderzijden wickten over onze hoofden. Hoog door de lucht schoten de grutto's en riepen luid: grutto, grutto! Ze verkonden overal het blijde lied der opstanding.

Ja, het was een heerlijke dag, waarop alles tintelde van nieuw leven. Onvergetelijk mooi!

Bij Lieveren namen we afscheid van onze fietsen en te voet, dwars door de geurende velden, vervolgden we onzen tocht.

We gingen langs oude Drentsche wallen, waarop rozelaars en meidoorns een ondoordringbare wildernis vormden en waarover het jonge loof een lichtgroen waas tooverde.

Heldergele citroenvlindertjes dwarrelden voor ons uit door de ijle lucht.

Langs den slootkant waren de gulden zonnetjes van klein hoefblad tot een kostbaar tapijt gegroepeerd. De wilg stond op 't punt te bloeien.

Fig. 2. Speenkruid en Anemonen.

Ook de bijtjes wisten van het mooie weer te profiteeren en vereerden in grooten getale het hoofblad met een bezoek.

We kwamen bij het beekje van Lieveren, dat zich zoo sierlijk slingert door veld en bosch.

Hoe kostelijk zijn die plekjes, waar het water schuurt langs den voet der heuvels. Daar zijn aardige boschjes, heel oude brokjes natuur, die restjes zijn van een grootsch geheel, dat verdwenen is.

Fig. 3. *Goudveil* (natuurlijke grootte).

Het speenkruid en de anemonen stonden daar volop in bloei (foto 2).

We volgden den loop van het beekje, zooals het kronkelt door het fijne landschap, tot waar een lief kabbelend zijbeekje er in uitmondt. Dit zijbeekje, met het kristalheldere water, was onze „ontdekking” van dien dag. Toen we het stroomopwaarts volgden viel onze aandacht al dadelijk op groote massa's Adderwortel (*Polygonum bistorta*), een vrij zeldzame plant, die in den bloeitijd aan de boorden van het stroompje een aardig cachet zal geven.

We waren nog geen twee meter verder gelopen, of we konden al weer een aardige vondst noteeren. Daar was n.l. de zuidoever van het beekje geheel begroeid met heerlijk bloeiend goudveil en wel de verspreidbladige (*Chrysosplenium alternifolium*).

Nu is de bloei van goudveil niet zoo heel opvallend, maar op foto no. 3 kunt U er toch al wel een en ander van te zien krijgen. Duidelijk zijn ook de blaadjes van adderwortel onder op de foto no. 4.

Het goudveil is een zonderling plantje, dat nogal zeldzaam is. Ze zijn laag en teer, met rondachtige bladeren, die dikwijls als loovers over elkaar zijn geschoven. Op onze foto komt dit goed tot zijn recht. De bladeren links op de afbeelding zijn van anemonen.

De kleur van de bladeren van het goudveil is heldergroen. Alsof er nergens anders plaats meer is, schuiven zich de blaadjes omhoog en worden boven kleiner.

Daaruit schiet een kort stengeltje op, dat, op een schoteltje van nog kleiner bladeren, een gulden poeder draagt.

Dat zijn de zeer kleine bloemetjes. Deze hebben 8 meeldraden (foto 3). Als we over een poosje eens terug komen, kunnen we misschien rijpe vruchten vinden. Die zijn veel groter dan de bloemen. De gladde ronde zaadjes liggen in lange smalle doosjes. Die staan meestal schuin, zoodat de zaadjes ten slotte weggrollen en in de zwarte, natte bedding vallen.

Het stengeltje van het verspreidbladig goudveil is driekant.

Verheugd over deze aardige vondst volgden we het beekje maar weer verder. Het verdween ten slotte in het struikgewas, waar het zich een dal van 2—3 M. diepte had uitgeschuurd.

Nu begon het pas goed te worden. Waar de oevers niet te hoog waren, praalde een

Fig. 4. *Goudveil aan den beekoever.*

zee van bloemen; witte anemonen en gele speenkruidjes onder het struweel. Naarmate de oevers hoger werden, was de wildernis groter. We besloten daarom, gemakshalve, onzen weg niet over land te vervolgen, maar liever door de beek te waden. Onze groote laarzen bewezen ons goede diensten!

Het water stroomde hier onder in de duisternis van een baldakijn, die werkelijk ondoordringbaar was en waarin we tal van oude nesten aantroffen.

In den zomer, als alles in 't blad staat, moet het daar beneden wel heel donker zijn, maar nu zeefden de zonnestralen door het gordijn van takken omlaag en koesterden de bengelende bloempjes van klaverzuring, die aan den steilen beekwand al luisterrijk bloeiden.

Enkele late zonnestralen speelden over de talrijke bloempjes van het goudveil, die daardoor goed tot hun recht kwamen.

We wilden ze graag even op de plaat vastleggen, maar dit was gemakkelijker gezegd dan gedaan, daar beneden in de beek in de duisternis bij al ondergaande zon.

Alvorens we het statief in den weeken bodem van het stroompje een behoorlijke plaatsing hadden gegeven, was er al een heelen tijd verstreken. De zon, die nog net even de bloemetjes bescheen noopte ons tot voortmaken; we voelden onze voeten en de rug, pijnlijk van het krom staan.

Met dat al is de foto vrij goed gelukt. Het effect is weliswaar merkwaardig, met dien duisterten achtergrond, maar de bloempjes komen duidelijk uit (foto 3).

Buitendien hebben we nog van allerlei andere dingen genoten.

Boven onze hoofden was het een chaotische mengelmoe van heesters, die er waren opgeschoten. Lijsterbes, aalbes, bramen, frambozen, mei- en sleedoorns, wilg, els, hazelaars en esschen, 't groeide en tierde allemaal daar op die hooge oevers. Er wordt niet gehakt en gekapt, niet gezaaid en geoogst. Alleen de natuur doet hier haar werk. Zij zendt de vogels om te zaaien.

En we hebben er heel wat gehoord, terwijl we daar onder in de beek zaten. Een merel kwam drinken, maar vloog weer weg, toen hij den indringer in 't vizier kreeg. Roodborstje zat tevreden zijn liedekje te zingen. Een zanglijster had er zijn nest in een hulst. Een gaai krijschte in de lage eiken.

Zij allen zijn zaaiers en pooters van onze wilde bosschen en ook van dit wilde hoekje rondom de beek.

Het is een plekje, waarvan we ons bijna niet konden losrukken; maar na de schemering van het lieve stroompje, wilden we nog eenmaal het wijde land overzien.

En met een blij gemoed trokken we huiswaarts door de groote heidevelden, waar in de verte de vlammen van een grooten heidebrand hoog opsloegen en den hemel in gloed zetten.

Het was als een symbool van het nieuwe leven in de zich verjongende natuur.

Haren, April 1934.

FOP. I. BROUWER.

DE KLEINE PLUVIER

(*CHARADRIUS DUBIUS*).

Eenmaal heb ik getwijfeld, of ik dubius in de duinen van Schouwen gekiekt had. Wel schijnt de zeekant zijn terrein niet te zijn, doch men kan nooit weten. Ik had de vogel niet nauwkeurig gezien, daar ik hem zichzelf met het automatische, elektrische apparaat had laten fotograferen. Een bekend vogelkundige, met wien ik er over correspondeerde, ging zóver, te beweren, dat men de soorten alleen met zekerheid kan onderscheiden, wanneer men ze in de hand heeft. Ook de eieren zouden slechts door een eierkundige onderscheiden kunnen worden. Dit laatste wil ik niet tegenspreken, ofschoon het eerste nest van dubius, dat ik vond,